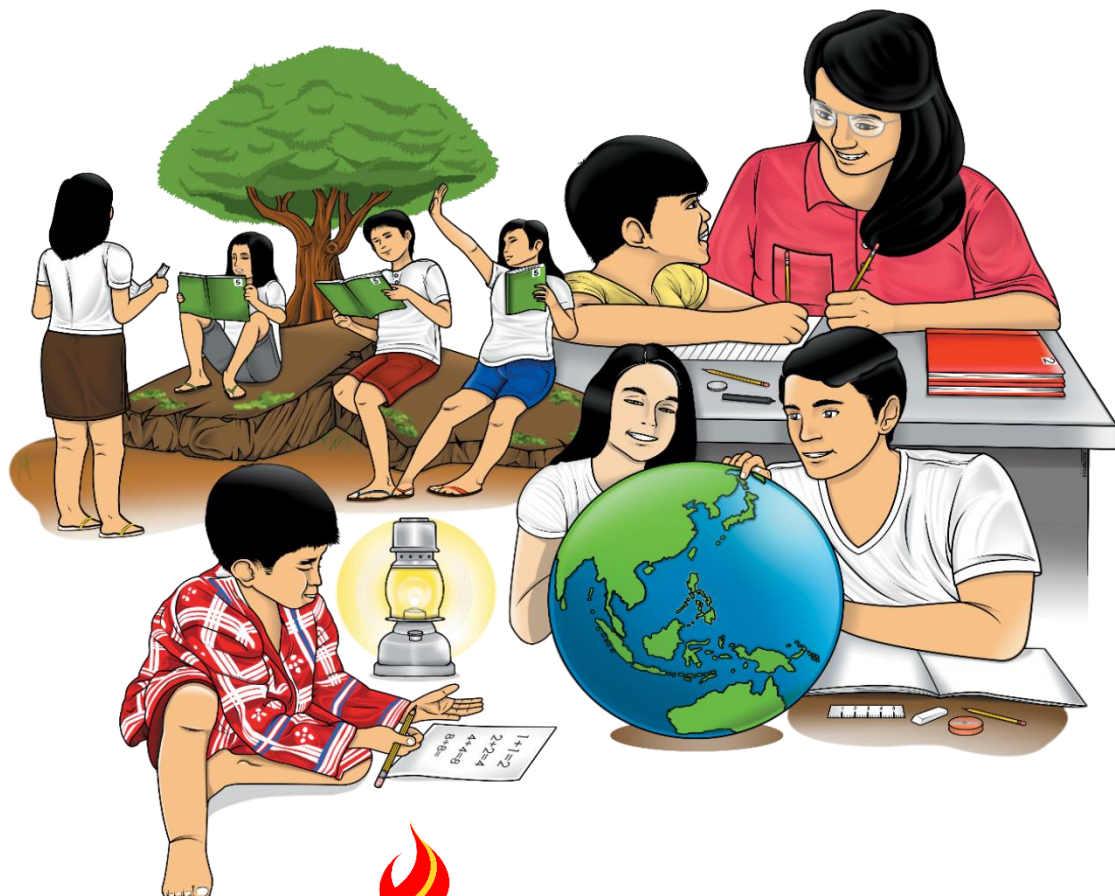

Edukasyon sa Pagpapakatao

**Unang Markahan – Modyul 12:
Angkop na Kilos sa Maunlad na
Komunikasyong Pampamilya**

Edukasyon sa Pagpapakatao – Ikawalong Baitang
Alternative Delivery Mode

Unang Markahan - Modyul 12: Angkop na Kilos sa Maunlad na Komunikasyong Pampamilya

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kwento, seleksyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Jezzine F. Salar, Judith Ecoben,
Editor:	Emelinda L. Raza, Mark Lorenz C. Luib
Tagasuri:	Elizabeth M. Ysulan, Saturnino C. Mutia, Concorde Alber J. Deniega Jean C. Caluyong, Linda T. Geraldino, Junny D. Ramirez Rashiel Joy F. Lepaopao, Megie M. Lillo, John Rey C. Clarion
Tagaguhit:	Mark Lorenz C. Luib
Tagalapat:	Nerissa G. Ga, Mark Lorenz C. Luib
Tagapamahala:	Francis Cesar B. Bringas Isidro M. Biol Jr. Maripaz F. Magno, Josephine Chonie M. Obseñares Lope C. Papeleras Michael C. Paso Juan Jr. L. Espina

Inilimbag sa:

Department of Education - Caraga Region

Office Address: Teacher Development Center
J.P. Rosales Avenue Butuan City, Philippines 8600

Telefax No.: (085) 342-5969

Email Address: caraga@deped.gov.ph

Edukasyon sa Pagpapakatao

**Unang Markahan – Modyul 12:
Angkop na Kilos sa Maunlad na
Komunikasyong Pampamilya**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito nga iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o stratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan nya ng ibayong tulong mula a tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat Gawain at pagsusulit. Inaasahan naming na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahaan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamamit lang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong n gating mga tagapagdaloy. Umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Matagumpay ang araw-araw na pakikibaka sa buhay kung sa bawat pagkakataon at karanasan ay may natutunan ang tao. Bagaman ang karanasang ito ay limitado lamang kung hindi magawang makipag-ugnayan ng tao sa kanyang kapuwa o sa lipunan.

Ang pakikipag-ugnayang ito ay nagsisimula sa sariling pamilya o tahanan na kung saan ay unang nalilintang ang mga pagpapahalagang nakatutulong sa pagkakaroon ng kakayahang makisalamuha sa iba. Gayun pa man ang mga pagpapahalagang natutunan sa pakikisalamuha ay nakatutulong sa ikauunlad ng sarili at pamilya.

Sa ugnayang ito ay mahalagang matutunan ang tungkol sa kahalagahan ng maayos na komunikasyon, pagkakaroon o kawalan ng bukas na komunikasyon at mga uri at antas ng komunikasyong umiiral sa pamilya at lipunan bilang pangkalahatan na nakapaloob sa mga naunang modyul. Datapuwa't mas maganda kung ang mga kaalamang ito ay maisasakilos at maipapamalas upang makamit ang tunay o ganap na pagkakaunawaan at pagkakaisa na nagpapatibay sa ugnayan o relasyon sa pamilya at kapuwa.

Ngayon, ihanda ang sarili sa pagsasagawa ng mga angkop na kilos na makapagpapaunlad sa komunikasyong umiiral sa sariling pamilya.

Sa modyul na ito ay malilintang ang kasanayang pampagkatuto na:

- a. Naisasagawa mo ang mga angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya. (EsP8PB-If-3.4)

Subukin

Maraming Pagpipilian

Basahing mabuti ang bawat tanong o sitwasyon at piliin ang tamang sagot. Titik lamang ang isulat sa sagutang papel.

1. Ano ang mabisang paraan upang ang isang pamilya ay magkakaintindihan?
 - A. Ang bawat miyembro ay bukas palad.
 - B. Ang bawat miyembro ay bukas sa pagtulong.
 - C. Ang bawat miyembro ay bukas sa pagsisikap.
 - D. Ang bawat miyembro may bukas na komunikasyon.
2. Ano ang nararapat gawin bilang isang ina kung napapansin mo na balisa ang iyong anak at tila ay may bumabagabag?
 - A. hayaan siyang magkwento
 - B. palilipasin muna ang kanyang nararamdaman
 - C. kakausapin siya at bigyan ng payo kung kinakailangan
 - D. tatanungin siya kung masama ba ang kaniyang pakiramdam
3. Bilang isang mabuting magulang, paano mo maitataguyod ang pagkakaroon nang maayos na komunikasyon sa pamilya?
 - A. Maging mapagmatyag ka sa kilos ng bawat miyembro.
 - B. Hikayating maging bukas ka sa saloobin anumang oras.
 - C. Makinig ka lamang sa malapit na miyembro ng pamilya.
 - D. Wala kang pakikikingan kapag may hidwaang nagaganap.
4. Paano masasabi na maunlad ang komunikasyon ng isang pamilya?
 - A. kapag pabalang na sumagot sa katanungan
 - B. kapag naninindigan kahit mali ang paniniwala
 - C. kapag sumagot nang walang pag-unawa sa sitwasyon
 - D. kapag malayang makapagbigay ng pansariling pananaw
5. Alin sa mga sumusunod ang nagpapakita ng angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya?
 - A. pagkaiinggit sa natamo ng iba
 - B. paglilihim ng problema sa mga magulang
 - C. pagbibigay ng pantay na pagtingin o hatol
 - D. nagpapakita ng pagsang-ayon sa lahat ng oras

6. Ano ang nararapat gawin kung napagalitan ka ng iyong ina dahil umalis ka nang walang paalam?
 - A. lalambingin ito at aaluin
 - B. hihingi ng dispensa o paumanhin
 - C. hahayaan na lamang na magagalit ito
 - D. iiyak nang malakas upang mapatawad
7. Ano ang nararapat gawin kung nakita mong hindi sinasadyang nabasag ng iyong kapatid ang mamahaling plorera na koleksyon ng iyong ina?
 - A. tatakutin at isusumbong
 - B. sisigawan at pagagalitan
 - C. isusumbong agad sa magulang ng mapagalitan
 - D. pakalmahin at payuhang magtapat sa magulang
8. Ano ang nararapat gawin kung napansin palaging pinapaburan ng iyong mga magulang ang iyong bunsong kapatid?
 - A. pagselosan mo ang bunsong kapatid
 - B. aawayin ito nang madalas hanggang sa mapansin
 - C. kakausapin ang magulang at ipagtapat ang napuna
 - D. Kakausapin ang magulang at sabihing ikaw ang mas magaling
9. Ano ang nararapat gawin kung nagalit ang iyong ama dahil pinakialaman mo ang kanyang gamit na hindi nagpapaalam?
 - A. magalit din sa kanya
 - B. yayakapin ang ama at iiyak
 - C. magkunwaring walang alam
 - D. makinig sa pangaral at humingi ng paumanhin
10. Paano mapauunlad ang komunikasyon sa pamilya?
 - A. Ipilit ang nais mangyari.
 - B. Pakinggan ang panig ng bawat isa.
 - C. Isaalang-alang ang pansariling desisyon.
 - D. Sabay-sabay na magsasalita ang pamilya.
11. Bakit mahalaga ang papel na ginagampanan ng magulang sa pagtuturo ng angkop na kilos?
 - A. dahil ang kanilang mga ipinakikitang kilos at gawi ang tutularan ng mga bata
 - B. dahil sila ang magsasanay sa mga bata sa pagmamahal sa pag-aaral at kaalaman
 - C. dahil sa kanila nakasalalay ang desisyon ng isang bata sa pagtamo ng kaalaman
 - D. dahil magulang ang unang tagapaghubog sa pagpapahalaga o buong pagkatao ng isang bata

12. Ano ang ipinakikita sa paglalahad ng katuwiran sa pakikipagkomunikasyon sa pamilya?
- A. kaangasan
 - B. kapangahasan
 - C. katapangan
 - D. paninindigan
13. Alin sa sumusunod ang nagsisilbing tagapag-ugnay ng bawat tao?
- A. komunikasyon
 - B. koneksyon
 - C. kumunidad
 - D. pagmamahal
14. Anong pagpapahalaga ang lubos na maipapakita sa pagkakaroon ng bukas na komunikasyon?
- A. pagiging makatao
 - B. pagiging magalang
 - C. pagiging matapang
 - D. pagiging maka-Diyos
15. Kanino unang natutuhan ng bata ang mga pagpapahalaga bilang tao?
- A. guro
 - B. pamilya
 - C. pari
 - D. prinsipal

Aralin**1****Angkop na Kilos sa Maunlad na Komunikasyong Pampamilya**

“Ang magandang tahanan ay hindi nakikita sa magandang gusali at mga palamuti. Nakikita ito sa kagandahan ng pagsasama ng pamilyang nasa loob nito.”

-Anonymous

Ngayon, subukin sa Balikan ang natutuhan mo sa nakaraang modyul upang hindi ka mahirapan sa pag-unawa sa konseptong tatalakayin sa panibagong aralin.

Balikan**Gawain 1. Iugnay Mo!**

Suriin ang mga konsepto sa Hanay A at iugnay ito sa mga antas ng komunikasyon sa Hanay B. Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel.

Hanay A

1. pakikinig sa sarili
2. pagpupulong ng mga guro
3. pakikipag-usap sa katabing kaklase
4. pagtatalumpati ng punong-barangay sa pista ng kanilang nayon.
5. paghahatid ng balita sa panahon

Hanay B

- A. Organisasyonal
- B. interpersonal
- C. pampubliko
- D. intrapersonal
- E. pangmasa
- F. pangkaunlaran

Gawain 2. Mangatuwiran Ka!

Sagutan ang sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Makatutulong ba ang kaalaman sa antas ng komunikasyon sa pagsasagawa ng angkop na kilos sa pagkakaroon o pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya? Pangatuwiranan.

Rubriks sa Pagmamarka ng Pangangatuwiran

Pamantayan	Napakahusay (10 puntos)	Mahusay (7 puntos)	Nangangailangan ng Pag-unlad (5 puntos)
Malinaw na naipahayag ang mensahe at kaisipan	Malinaw na nakapaglahad ng ideya at sapat na pangatuwiran ang katanungan hinggil sa kahalagahan ng antas ng komunikasyon	Di- gaanong malinaw na nakapaglahad ng ideya at napangatuwiran ang katanungan hinggil sa kahalagahan ng antas ng komunikasyon	Hindi malinaw ang pagkalahad ng ideya at hindi napangatuwiran ang sagot
Organisasyon ng Ideya	Napakaayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya sa talata	Maayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya sa talata	Hindi maayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya sa talata
Kabuoang puntos 20			

Mga Tala para sa Guro

Kung matagumpay na naisagawa ng bata ang gawaing nasa ***Balikan*** ay hayaan siyang magpatuloy sa kasunod na gawain. Kung hindi naman, pabalikan ang sinundang modyul.

Tuklasin

Gawain 3. Ipapahiwatig Ko! Kahulugan Nito!

Basahin at unawain ang tula. Sagutan ang kasunod na mga katanungan pagkatapos. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Komunikasyong Pampamilya Paunlarin

nina R. Dador, M. Lillo, R. Lepaopao, J. Salar, J. Clarion at J. Ecoben

Pamilyang kinalakihan
'Di pinili, sadyang kinamulatan
Panlabas at panloob na katangian
Hinubog, inagapay

Mabuting gawi, tayo'y sinanay
Mga asal na dapat taglayin sa buhay
Maalalahanin, mapagmahal at mapagbigay
Itinuro nang walang humpay

Sa pamilya ay masasalamatin
Pag-aaruga'y dapat gawin
Pangungumusta, paggalang palaganapin
Pagiging tapat ipamalas din

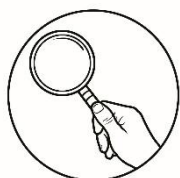
Pampamilya usaping
Sa tahana'y panatilihin
Hidwaa'y alisin, respeto'y pairalin
Nang solusiyo'y mamalasin natin

Upang sarili sa lungkot 'di makulong
Paunlarin bukás na komunikasyon
Pagkamalikhain taglayin, maging sa simpleng gawain
Kung may tampuhan, masarap na pagkain ay ihahain

O di kaya'y maghunogs-dili
Ilagay muna sa kondisyon ang sarili
Angkop na asal at kilos, taglaying lubos
Kaunlaran ng komunikasyong pampamilya, tiyak maaabot!

Gabay na Tanong:

1. Ano ang mensaheng nais ipahiwatig ng may-akda?
2. Paano mapaunlad ang komunikasyong pampamilya?
3. Para sa iyo, ano ang taglay mong angkop na kilos na magpapaunlad sa inyong komunikasyong pampamilya?

Suriin

Sinasabing ang pamilya ay pangunahing institusyon sa lipunan na nabuo sa pagmamahalan ng isang babae at isang lalaki na nauuwi sa isang simple o magarbang kasalan upang maging legal sa batas, mata ng tao at may panalangin sa Diyos.

Matapos maisilang ang isang sanggol, ang pamilya ang tanging sandigan hanggang sa paglaki nito. Ito ang unang humubog sa pagkatao ng mga Pilipino. Samakatuwid pamilya ang unang guro ng mga kabataan samantalang tumatayong pangalawang magulang naman ang mga guro.

Maraming mukha ang pamilya, may masaya o malungkot na siyang sumasalamín kung papaano pinapahalagahan ng mga kasapi ng isang pamilya sa pagsasagawa ng kilos. Batay sa tula na nabasa, magiging masaya kung may bukas na komunikasyon na maipakikita sa mga kilos tulad ng pagiging maalalahanin, magalang, tapat, pagrespeto at pagmamahal. Samantala magiging malungkot ang isang pamilya kung walang pakialam sa bawat miyembro nito.

Kung bibigyan ka ng pagkakataong pumili ng pamilya, alin ang iyong pipiliin? Hindi ba't ninanais ng lahat ang mapabilang sa masayang pamilya? Ngunit sa reyalidad bawat pamilya ay may kahinaan na kinakailangang punan at payabungin sa pamamagitan ng pagsasabuhay ng angkop na kilos.

Ang sumusunod ay ilan lamang sa mga angkop na kilos na kailangang taglayin upang mapaunlad ang komunikasyong pampamilya:

a. Pagiging matapat sa salita at sa gawa

Isa sa mga birtud na taglay ng isang tao ay maging tapat sa lahat ng panahon. Kung maiiwasan ang pagsisinungaling, pandaraya at pagsisiwalat ng maling akusasyon sa kapuwa, mas magkaroon ng pagtitiwala ang mga kasapi ng pamilya. Sa madaling salita, ang taong hindi nagsisinungaling ay mas umaani ng tiwala sapagkat hindi makaduda-duda ang kilos o gawi.

b. Paninindigan sa paniniwala

Natatangi sa isang pamilya na may paninindigan sa binibitiwang pahayag sapagkat nasusukat nito ang integridad ng tao. Ibig sabihin, masasalamín sa pananalita at kilos ang prinsipyo bilang tao. Batid nito kung

kailan magbibigay ng kanyang pagsang-ayon o pagtutol sa isang kilos, pangyayari o situwasyon.

c. Pagbibigay ng pantay na pagtingin o hatol

Napansin mo ba na kung ang miyembro ng pamilya ay nagpamalas ng pantay na pagtingin o walang kinikilingang panig ay mas kampanti ang buong pamilya na tama ang paghatol. Nangangahulugan lamang ito na natamo ang tiwala sa ipinakitang kilos.

d. Pagpapakita ng respeto

Ang pagsasaalang-alang ng pagbibigay halaga sa ideya ay isang paraan ng pagpapakita ng respeto sa pamilya. Maiiwasan din ang pagtatalo sa pagitan ng dalawang magkaibang panig. Higit sa lahat mas mapapadali ang usapan kung ang bawat panig ay marunong makinig at bukas sa pagtanggap ng ideya.

e. Pag-ako ng responsibilidad

Kahanga-hanga ang taong may paninindigan sa kanyang gawi. Ibig sabihin, positibo o negatibo man ang resulta ng kaniyang kilos ay may pananagutan siya rito. Ito ay magdadala ng katiwasayan sa isang pamilya sapagkat maiiwasan ang sisihan kung sino ang talagang may sala sa isang problema.

f. Pagpapakita ng malikhaing pag-iisip

Nag-iisip ang isang tao ng ibang kaparaanan sa paglalahad ng ideya at nararamdaman. Halimbawa, ang pagbibigay ng bulaklak bilang paraan ng paghingi ng tawad sa nakagalitan.

g. Pag-aalala at pagmamalasakit

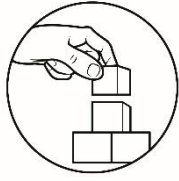
Ipinakikita ang nararapat na kilos sa isang sitwasyon. Halimbawa, pakikiramay sa pinagdadaanan ng isang tao sa pamamagitan ng pagbahagi ng mga salitang magpapalakas sa kanya. Pagbibigay ng payo upang mas makapag-isip hinggil sa kaniyang desisyon na gagawin ngunit pagbibigay pa rin ng kalayaang magpasiya sa bandang huli.

h. Malayang pagpapahayag o pagiging bukas

Ang pagiging bukas sa kaniyang sariling saloobin ay nagpapakita ng matapang na pagtanggap sa opinyon at mungkahi ng ibang tao batay sa kanyang iniisip o isinagawang kilos. Ito ay hudyat ng pagiging totoo sa sarili at sa iba. Hindi dapat isipin ng kasapi na ang opinyon o reaksiyon ng ibang miyembro ng pamilya sa kaniyang kilos ay isang paninirang puri o paghila sa kaniya pababa at pagdidikta bagkus ito ay positibong titingnan na mas mapaunlad ang sarili.

i. Pagiging masaya sa kaligayahan ng iba

Ang kilos na ito ay magbibigay ng katiwasayan sa pamilya sa pamamagitan ng pagpapakita ng wagas na kaligayahan sa natamong tagumpay. Maiiwasan ang pagiging mainggitin at pagiging kontrabida sa natamong tagumpay ng iba.

Pagyamanin

Gawain 4. Kilalanin Mo!

Isulat ang tsek (✓) sa sagutang papel kung ang pangyayari ay nagpapakita ng angkop na kilos tungo sa pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya at ekis (✗) naman kung hindi.

1. tumutulong sa mga gawaing-bahay
2. ipinagluto ng pagkain ang kaniyang lolo at lola
3. pagtanggap sa pagkakamaling nagawa
4. may pagkukusa sa mga gawain
5. nakikibahagi sa mga usaping pampamilya kung kinakailangan
6. naging tapat sa lahat ng sasabihin
7. marunong tumupad sa pinag-usapan
8. laging wala sa bahay dahil kasa-kasama ang mga barkada
9. pantay na paghatol
10. marunong makinig sa kausap

Gawain 5: Saloobin Mo, Pangatuwiranan Mo!

Basahin at unawain ang mga pangyayari na nasa talahanayan. Lagyan ng masayang mukha (☺) kung ang mga pangyayari ay nagpapakita ng angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya at malungkot na mukha (☹) naman kung hindi. Pangatuwiranan at isulat ang sagot sa sagutang papel.

Mga Pangyayari	Sagot
1. pabalang na sinasagot ang magulang	
2. itago ang sukli	
3. paglalahad ng opinyon sa isang isyu	
4. pagrespeto sa desisyon ng magulang	
5. hinahanapan ng mali ang sinasabi ng kausap	
6. hindi nakikinig sa kausap	
7. pagsaalang-alang sa ideya	
8. pinag-iisipan ang sinasabi	
9. humingi ng payo sa pamilya	
10. magpahayag ng saloobin	

Gawain 6: Tugon sa Sitwasyon!

Basahin at unawain ang sitwasyon sa ibaba. Sagutin ang sumunod na tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Sitwasyon : Nag-aaway ang inyong magulang sa inyong harapan at muntik nang magkasakitan dahil sa isang problema. Ito ang inyong palaging nasaksihan simula ng pareho silang abala sa trabaho. Paano mo maisasagawa ang angkop na kilos upang mapaunlad ang komunikasyon ng inyong pamilya?

Sagot :

Sitwasyon : Parating lumiliban ang iyong kapatid sa kanilang klase dahil sa impluwensiya ng barkada. Nalaman ito ng iyong ina kung kaya ay tinanong niya ito upang makumperma bagaman pinabulaanan ito ng iyong kapatid. Ikaw, bilang kapatid na alam ang buong katotohanan, papaano mo hihikayatin ang iyong kapatid na magsabi ng totoo bilang pagsasagawa sa angkop na kilos sa pagpapaunlad ng komunikasyon sa inyong pamilya?

Sagot :

Rubriks sa Pagmamarka

Pamantayan	Napakahusay (10 puntos)	Mahusay (8 puntos)	Nangangailangan ng Pag-unlad (5 puntos)
Malinaw na naipahayag ang mensahe at kaisipan	Napakalinaw ang pagkalalahad ng mensahe at sariling kaisipan hinggil sa sa sitwasyon	Malinaw ang pagkalalahad ng mensahe at kaisipan hinggil sa sitwasyon	Hindi malinaw ang pagkalalahad ng mensahe at kaisipan hinggil sa sitwasyon
Kabuoang punto 10			

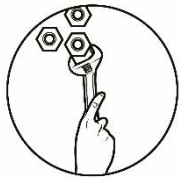
Isaisip

Gawain 7. Punan Mo ng Mabuo!

Piliin sa loob ng kahon ang salitang angkop na ilagay sa patlang upang mabuo ang sanaysay. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

A. gabay	F. pamilya
B. maalalahanin	G. pinaniniwalaan
C. mapamaraan	H. kilos
D. pagmamalasakit	I. asal
E. damdamin	J. buhay

Malaki ang papel na ginagampanan ng ating (1) _____ sa ating buhay. Sila ang ating naging (2) _____ dito sa mundong ibabaw. Tinuruan nila tayo kung paano, magsalita, lumakad, at manindigan sa ating (3) _____. Malaki ang impluwensiya nila sa ating (4) _____ at gawi. Mahalagang matutunan natin ang mga angkop na (5) _____ na nakapagpapaunlad ng ating relasyon at pakikipagkomunikasyon sa ating pamilya. Ang mga gawi't kilos tulad ng pagiging (6) _____ ay nagpapakita ng (7) _____ at pagmamahal. Matutong humingi ng paumanhin kung nakasakit ka ng (8) _____. Magpasensiya kung kinakailangan lalo na sa mga nakababata at nakatatanda. Maging malikhain din at (9) _____ sa mga panahong kailangan mong manuyo. Ang pagkakaroon ng matatag na relasyon sa pamilya ay nagbibigay ligaya sa (10) _____.

Isagawa

Gawain 8. Kilos at Bunga

Punan ng hinihingi ang talahanayan. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

ANGKOP NA KILOS	BUNGA/ RESULTA
Hal. Pagsasabi ng totoo sa aking magulang	Hal. Mas pagkakatiwalaan ako ng aking magulang
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Tayahin

Maraming Pagpipilian

Basahing mabuti ang bawat tanong o sitwasyon at piliin ang tamang sagot. Titik lamang ang isulat sa sagutang papel.

1. Bakit mahalaga ang papel na ginagampanan ng magulang sa pagtuturo ng angkop na kilos?
 - A. dahil ang kanilang mga ipinakikitang kilos at gawi ang tutularan ng mga bata
 - B. dahil sila ang magsasanay sa mga bata sa pagmamahal sa pag-aaral at kaalaman
 - C. dahil sa kanila nakasalalay ang desisyon ng isang bata sa pagtamo ng kaalaman
 - D. dahil magulang ang unang tagapaghubog sa pagpapahalaga o buong pagkatao ng isang bata
2. Ano ang ipinakikita sa paglalahad ng katuwiran sa pakikipagkomunikasyon sa pamilya?
 - A. kaangasan
 - B. kapangahasan
 - C. katapangan
 - D. paninindigan
3. Alin sa sumusunod ang nagsisilbing tagapag-ugnay ng bawat tao?
 - A. komunikasyon
 - B. kumunidad
 - C. koneksyon
 - D. pagmamahal
4. Anong pagpapahalaga ang lubos na maipapakita sa pagkakaroon ng bukas na komunikasyon?
 - A. pagiging makatao
 - B. pagiging magalang
 - C. pagiging matapang
 - D. pagiging maka-Diyos
5. Kanino unang natutuhan ng bata ang mga pagpapahalaga bilang tao?
 - A. guro
 - B. pamilya
 - C. pari
 - D. prinsipal

6. Paano masasabi na maunlad ang komunikasyon ng isang pamilya?
 - A. kapag pabalang na sumagot sa katanungan
 - B. kapag naninindigan kahit mali ang paniniwala
 - C. kapag sumagot nang walang pag-unawa sa sitwasyon
 - D. kapag malayang makapagbigay ng pansariling pananaw
7. Ano ang mabisang paraan upang ang isang pamilya ay magkakaintindihan?
 - A. Ang bawat miyembro ay bukas palad.
 - B. Ang bawat miyembro ay bukas sa pagtulong.
 - C. Ang bawat miyembro ay bukas sa pagsisikap.
 - D. Ang bawat miyembro may bukas na komunikasyon.
8. Ano ang nararapat gawin bilang isang ina kung napapansin mo na balisa ang iyong anak at tila ay may bumabagabag?
 - A. Hayaan siyang magkuwento.
 - B. Palilipasin muna ang kanyang nararamdaman.
 - C. Kakausapin siya at bigyan ng payo kung kinakailangan.
 - D. Tatanungin siya kung masama ba ang kaniyang pakiramdam.
9. Bilang isang mabuting magulang, paano mo maitataguyod ang pagkakaroon nang maayos na komunikasyon sa pamilya?
 - A. Maging mapagmatyag ka sa kilos ng bawat miyembro.
 - B. Hikayating maging bukas ka sa saloobin anumang oras.
 - C. Makinig ka lamang sa malapit na miyembro ng pamilya.
 - D. Wala kang pakikilingan kapag may hidwaang nagaganap.
10. Alin sa mga sumusunod ay nagpapakita ng angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya?
 - A. pagkaiinggit sa natamo ng iba
 - B. paglilihim ng problema sa mga magulang
 - C. pagbibigay ng pantay na pagtingin o hatol
 - D. pagpapakita ng pagsang-ayon sa lahat ng oras
11. Ano ang nararapat gawin kung napagalitan ka ng iyong ina dahil umalis ka nang walang paalam?
 - A. lalambingin ito at aaluin
 - B. hihingi ng dispensa o paumanhin
 - C. hahayaan na lamang na magagalit ito
 - D. iiyak nang malakas upang mapatawad

12. Ano ang nararapat gawin kung nakita mong hindi sinasadyang nabasag ng iyong kapatid ang mamahaling *plorera* na *koleksyon* ng iyong ina?
- A. Tatakutin at isusumbong
 - B. Sisigawan at pagagalitan
 - C. isusumbong agad sa magulang ng mapagalitan
 - D. pakalmahin at payuhang magtapat sa magulang
13. Ano ang nararapat gawin kung napansin palaging pinapaburan ng iyong mga magulang ang iyong bunsong kapatid?
- A. pagselosan mo ang bunsong kapatid
 - B. aawayin ito nang madalas hanggang sa mapansin
 - C. kakausapin ang magulang at ipagtapat ang napuna
 - D. Kakausapin ang magulang at sabihing ikaw ang mas magaling
14. Ano ang nararapat gawin kung nagalit ang iyong ama dahil pinakialaman mo ang kanyang gamit na hindi nagpapaalam?
- A. magalit din sa kanya
 - B. yayakapin ang ama at iiyak
 - C. magkunwaring walang alam
 - D. makinig sa pangaral at humingi ng paumanhin
15. Paano mapauunlad ang komunikasyon sa pamilya?
- A. Ipilit ang nais mangyari.
 - B. Pakinggan ang panig ng bawat isa.
 - C. Isaalang-alang ang pansariling desisyon.
 - D. Sabay-sabay na magsasalita ang pamilya.

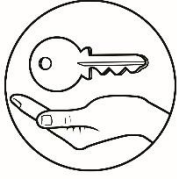
Karagdagang Gawain

Gawain 9. Gawi Ko! Isusulat Ko

Gumawa ng *journal* na naglalaman ng mga magiging gawi at angkop na kilos tungo sa pagkakaroon at pagpapaunlad ng komunikasyon sa pamilya.

Rubriks sa Pagmamarka

Pamantayan	Napakahusay (10 puntos)	Mahusay (8 puntos)	Nangangailangan ng Pag-unlad (5 puntos)
Nilalaman	Komprehensibo ang nilalaman ng journal. May sapat na impormasyon.	May ilang kakulangan sa nilalaman ng journal.	Kulang sa nilalaman ang journal.
Organisasyon ng mga kaisipan	Organisado at may malinaw na kaisahan ang daloy ng paglalahad ng kaisipan sa journal	Malinaw at maayos ang pagkalahad ng kaisipan sa journal	Walang kaayusan ang pagkalahad ng kaisipan ng Journal.
Kabuoan puntos (20)			

Susi sa Pagwawasto

<p>BALIKAN</p> <p>Gawain 1</p> <p>1. D 2. A 3. B 4. C 5. E</p>	<p>Pagymamanin</p> <p>Gawain 4</p> <p>1. / 2. / 3. / 4. x 5. / 6. / 7. / 8. x 9. / 10. /</p>	<p>ISAGAWA</p> <p>Gawain 8</p> <p>ANGKOP NA KILOS</p> <p>BUNGA/ RESULTA</p> <p>1. Pagrespeto sa opinyon ng ibang tao 1. Napatatag ang relasyon sa kapwa</p> <p>2. Maging maingat sa sasabihin 2. Naiiwasan ang pagtatalo</p> <p>3. Pagpapahayag ng sariling kalinakalan 3. Naiiwasan ang labis na kalinakitan</p>	<p>PAGYAMANIN</p> <p>Gawain 5</p> <p>1. ☹ Ang magulang ay dapat na nererespeto at hindi sinasagot ng pabalang. Ugaling maging mahinahon kapag sasagot at huwag kalimutang gumamit ng po at opo bilang tanda ng paggalang.</p> <p>2. ☹ Dapat isaui ang sukli kung ito ay hindi sa iyo. Huwag iisipin na ang sukli ay kapalit nang iyong ipinakita o pagtupad sa utos sapagkat ang pagtulong ay dapat na bukal sa loob.</p> <p>3. ☹ Mas mainam na makapagbahagi ng opinyong hinggil sa isyu upang masagot ang mga agam-agam.</p> <p>4. ☹ Kailangan nating irespeto ang desisyon ng ating mga magulang dahil alam nila na ito ay para sa ating ikabubuti.</p> <p>5. ☹ Huwag ipukos ang atensyon sa mali nang iba, sa halip bigyang tuon ang diwa ng importasyon.</p> <p>6. ☹ Ang pakikinig ay isang paraan upang mapanlad ang komunikasyon, kinakailangan na makinig upang malaman ang isyung pinag-uusapan ng sa gayon ay mainindihan ng mabuti ang hinatog o sinasabi ng isang tao.</p> <p>7. ☹ Isa sa palatandaan na napunlad ang pakikipagkomunikasyon kung interrespeto ang opinyon o ideya ng isang tao, maring m'yembro ng iyong pamilya o mga kaibigan.</p> <p>8. ☹ Maiging pag-iisip ng makailang beses ang sasabihin upang makabuo ng isang maayos na ideya o desisyon na hindi pagsisisihan sa bandang huli.</p> <p>9. ☹ Isa sa mga paraan upang mapanatili ang ugnayan sa pamilya ay ang pag-uusap. Kapag ikaw ay may mabigat na suliranin marapat lamang na ikaw ay sumangguni at humingi ng payo sa magulang sapagkat alam nila kung ano ang makabubuti sa iyo. Magulang ang siyang gagabay sa anak upang hindi malihis sa tamang daan.</p> <p>10. ☹ Magpahayag ng damdamin kung kinakailangan nang sa gayon</p>
<p>Isaisip / Gawain 7</p> <p>1. F. pamilya 2. A. gabay 3. G. pinaniniwalaan 4. I. asal 5. H. kilos 6. B. maalalahanin 7. D. pagmamalasakit 8. E. damdamin 9. C. Mapamaraan 10. J. buhay</p>	<p>Subukin</p> <p>1. D 2. C 3. B 4. D 5. C 6. B 7. C 8. C 9. D 10. B 11. D 12. C 13. A 14. A 15. B</p> <p>Tayahin</p> <p>1. D 2. C 3. A 4. A 5. B 6. D 7. C 8. B 9. D 10. C 11. B 12. D 13. C 14. D 15. B</p>		

Sanggunian

Aklatan:

Bognot Regina Mignon C., et. al., 2013. *Edukasyon sa Pagpapakatao*. Quezon City: Vibal Publishing House Inc.

Hanguang Elektroniko

Rick Peterson. et.al., 2009. “Families First-Keys to Successful Family Functioning: Communication.” *Publications and Educational Resources, Virginia State University*.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqaad@deped.gov.ph * blr.lrpdp@deped.gov.ph